

2/50/2017

na czasie

Zdrowie

- 4 ANNA BAJER**
Kleszcze rodzą się niewinne
- 9 JOANNA ZAJKOWSKA**
Sztuka ostrożności

panorama

Kobieta w nauce

- 12 AGNIESZKA KLOCH** Trójgłos kobiecy
- 14 AGNIESZKA CHACIŃSKA**
Równość się opłaca
- 18 KRYSZYNA CHOJNICKA**
Zaczęło się od „Biesów”
- 22 MAGDA KONARSKA**
Otwórzmy się na inność
- 26 SYLWIA BEDYŃSKA**
Zdolne mają gorzej
- 30 MARIA ANNA CIEMERYCH-LITWINIENKO,**
EDYTA BRZÓSKA-WÓJTOWICZ
Nie ma kobiet, są ludzie
- 34 EWA FURGAŁ**
Te, które wskazały drogę

badania w toku

- 38 AGNIESZKA JANIUK** Astrofizyka
Co świeci w czarnej dziurze?
- 42 DOROTA ŚRODEK** Mineralogia
A skały nam przewodzą
- 46 BEATA ZJAWIN** Astronomia
Tykanie ciemnej materii

rozmowa

- 50 MARIA A. OLECH**
Pani zimnych krain

prezentacje

- 56 TEODOZJA I. RZEUSKA,**
ANETTA ŁYŻWA-PIBER, KATARZYNA
MOLGA Antropologia kulturowa
Krótka historia żółtych pantofli
- 61 RENATA J. ROMANOWICZ** Hydrologia
Dzieje jednego projektu
- 64 MARLENA ŚWIŁO** Geologia
Pracusie w szklanych domkach
- 68 W OBIEKTYWIE:**
Bogini, która dotknie gwiazd

punkt widzenia

- 74 EWA WRÓBLEWSKA-TROCHIMIUK**
Rozbić szklany sufit

na czasie borelioza

Kleszcze rodzą się niewinne/Sztuka ostrożności

O chorobie, która – jak wynika z informacji medialnych – dotyka coraz więcej osób, mówią dr hab. Anna Bajer i prof. dr hab. Joanna Zajkowska. **4–11**

panorama PAN

Nowe członki Polskiej Akademii Nauk Cykl

rozmów z dziewięcioma uczonymi, które w ubiegłym roku zostały wybrane do Akademii, rozpoczynają prof. Agnieszka Chacińska, prof. Krystyna Chojnicka i prof. Magda Konarska. **14–25**

rozmowa

Pani zimnych krain

Musiałam przełamać opory, przeszkody i bariery związane ze stereotypami i różnymi układami, by wtargnąć w rejony zarezerwowane wyłącznie dla mężczyzn – mówi lichenolog polarna prof. dr hab. Maria A. Olech **50**

OKŁADKA ORAZ STR. 2:
JAKUB OSTAŁOWSKI

OD REDAKCJI

TO NIE JEST ŚWIAT DLA KOBIET?

Przedmioty ścisłe nie są dla was – słyszą w podstawówce, gimnazjum, liceum. Kończą więc studia humanistyczne lub ewentualnie biologiczne. – Nie dacie rady zajmować się dziećmi i pracować jednocześnie naukowo, a nawet jeśli jesteście bezdzietne, nie macie odpowiednich predyspozycji – docierają do nich później głosy kolegów uczonych.

Jeśli więc nawet zrobią doktorat, wyższych tytułów dopracowuje się dużo mniej, niżby mogło. Z rzadka zajmują eksponowane stanowiska, nieczęsto kierują instytutami, wydziałami, uczelniami. Po drodze w stosunku do – na szczęście – niektórych inni pozwalają sobie na zachowania, których tylko przy dużej dozie dobrej woli można nie uznać za molestowanie seksualne. Ot, sytuacja kobiety na edukacyjnej ścieżce.

Czy rzeczywiście jest tak źle? Czy emancypacja, parytety, świadomość nieistnienia znaczących – poza fizycznymi – różnic płciowych nie zmieniły tak wiele? Niełatwo na to pytanie odpowiedzieć jednoznacznie. Oddajemy więc tym razem głos kobietom nauki. Wyłącznie. Rozmawiamy z nimi o ich zawodowej drodze, wątpliwościach, ułatwieniach, przeszkodach. Prezentujemy ich badania, projekty, którymi kierują. I próbujemy dzięki ich spostrzeżeniom zobaczyć, jakie miejsce w polskiej nauce zajmują – lub mogłyby zajmować – uczone.

Być może bowiem – jak mówi jedna ze współtwórczyń – „nie ma czegoś takiego jak kobieta w nauce, jest człowiek w nauce”. A podział utrzymuje się tylko w głowach osób, które nie potrafią wyjść poza stereotypy i uprzedzenia.

**MAGAZYN
POLSKIEJ AKADEMII
NAUK**

nr 2/50/2017
kwartalnik
ISSN 1733-8662
nakład: 2100 egz.

© Polska Akademia Nauk
Biuro Upowszechniania
i Promocji Nauki
pl. Defilad 1,
00-901 Warszawa

academia@pan.pl
academia.
prenumerata@pan.pl

www.naukaonline.pl
www.academia.pan.pl

**ZESPÓŁ
REDAKCYJNY**

Jan Strelau
honorowy redaktor
naczelny

Anna Zawadzka
redaktor naczelna,
nauki humanistyczne

Katarzyna Czarnecka
zastępca
redaktor naczelnej,
sekretarz redakcji

Agnieszka Kloch
nauki biomedyczne

Agnieszka Pollo
nauki ścisłe i techniczne

Jolanta Iwańczuk
nauki o Ziemi

Renata Modzelewska
redakcja językowa

Andrzej Figatowski
grafika

Andrzej Kozak
edycja zdjęć

RADA NAUKOWA

Jerzy Duszyński
prezes PAN

(przewodniczący)

Edward Nęcka

Grażyna Borkowska

Leszek Kaczmarek

Roman Micnas

Lucjan Pawłowski

Witold Rużyłło

Henryk Szymczak

Druk:
Centrum Poligrafii,
Warszawa

JAKUB OSTROWSKI

Ewa Held (1953), „Reaktor Ewa”, akryl 190×140. Urodzona w Polsce autorka emigrowała z rodzicami do Francji, gdzie ukończyła studia architektoniczne. Obraz jest jednym z cyklu zatytułowanego „Struktury połączeń”. Jego inspiracją są odnalezione niedawno w Polsce dokumenty techniczne i albumy z fotografiami rejestrującymi budowę w drugiej połowie lat 50. pierwszego polskiego reaktora w Świerku. Pozostawił je u przyjaciół przed wyjazdem w 1968 r. ojciec autorki Józef Majer Held, inżynier budowy.